

XI-XII / 2023 NR 10

COPERNICUS

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA
W ANDRYCHOWIE

W numerze

Świąteczna kuchnia

Zielarstwo

Poznajmy się

Zagadka miesiąca

Wydarzenia z życia szkoły

Historia świątecznej pocztówki

Drodzy Czytelnicy!

W dziesiątym numerze szkolnej gazetki „**Copernicus**” pragniemy podzielić się z Wami kolejnymi artykułami. Mamy nadzieję, że przypadną Wam do gustu. Zależy nam na tym, aby każdy znalazł tu coś dla siebie.

Tradycyjnie, jeżeli chcielibyście się z nami czymś podzielić lub podpowiedzieć o czym powinniśmy napisać, dajcie znać – to adres redakcyjny: **copernicus.gazetkaSP4@gmail.com**

Dziennikarze chcą zacząć nowy dział, który będzie dotyczył Waszych przemyśleń. Na korytarzu znajduje się skrzynka, do której możecie wrzucać karteczki z informacjami, nad czym się zastanawiacie, co spędza Wam sen z powiek, o czym chcielibyście porozmawiać...

Pozdrawiamy

Co się w gazecie mieści, czyli spis treści:

1. Świąteczne życzenia
2. Boże Narodzenie w Polsce
3. Święta Bożego Narodzenia w Ukrainie
4. Pomysły na świąteczne dekoracje stołu
5. Poznajmy się
6. Sport
7. Dział biologiczny
8. Jak pomagać ptakom w zimie?
9. Propozycja czytelnicza
10. Kącik historyczny – 11 listopada
11. Świąteczna kuchnia
12. Ziolarstwo
13. Wydarzenia z życia szkoły
14. Twórczość własna
15. Interaktywny spektakl
16. Zagadki miesiąca
17. Historia świątecznej pocztówki
18. Dla najmłodszych – znajdź szczegóły

Niech nadchodzące Święta Bożego
Narodzenia będą dla Wszystkich
radosnym czasem spędzonym w gronie
najbliższych osób, czasem bez
zmartwień i trosk życia codziennego,
a pełnym ciepła i miłości oraz czasem
spełniania naszych marzeń.
Życzymy Wam aby wszystkie dni
w nadchodzącym 2024 roku były
szczęśliwe i obfitujące
w dobro oraz życzliwość

Z wyrazami szacunku Dyrekcja
Szkoły Podstawowej nr 4
w Andrychowie

(www.kreatywnelekcje.wordpress.com)

**Najpiękniejszych Świąt Bożego Narodzenia
wypełnionych zapachem choinki,
nutą wspólnie śpiewanej kolędy,
ciepłem kochających serc, bliskością,
pokojem, radością...**

życzy

zespół redakcyjny

Boże Narodzenie w Polsce

Święta Bożego Narodzenia w Polsce są, obok Wielkanocy, najuroczyściej obchodzonymi. Wiążą się one z wieloma tradycjami, pielęgnowanymi od pokoleń.

W Polsce święta trwają trzy dni - rozpoczynamy je po południu bądź wieczorem 24 grudnia (w Wigilię), a następnie świętujemy dwa dni Bożego Narodzenia - 25 i 26 grudnia. Zwyczaj zasiadania do wieczerzy wigilijnej sięga XVIII wieku. Zgodnie z tradycją, gdy na niebie pojawi się "pierwsza gwiazdka" rodziny gromadzą się przy stole, czytają fragment Pisma Świętego, dzielą się opłatkiem i składają sobie życzenia. Zwyczaj ten ma wzmocnić więzi między bliskimi, a sam opłatek - symbol miłości, braterstwa i pojednania - nawiązuje też do dzielenia się chlebem Jezusa z uczniami.

W Polsce przy wigilijnym stole nie może zabraknąć dodatkowego nakrycia dla niespodziewanego gościa. Kiedyś wierzono, że taki gest przypomina o duszach zmarłych krewnych, którzy wracają na Ziemię. Z kolei pod obrusem tradycyjnie kładzie się siano, jako pamiątkę po narodzinach Jezusa w stajence. Zgodnie z tradycją, na stole w Wigilię powinno pojawić się 12 potraw, jako symbol dwunastu apostołów. Tradycyjną wigilijną rybą jest karp - usmażony albo w galarecie. Jego łuska, po umieszczeniu w portfelu, ma gwarantować według niektórych, że nie zabraknie w nim pieniędzy.

Po wigilijnej wieczerzy tradycją jest wspólne wyjście na pasterkę, czyli specjalne nabożeństwo odprawiane w nocy z 24 na 25 grudnia. Świętom Bożego Narodzenia

w Polsce towarzyszy też zwyczaj ubierania choinki, dawania prezentów (wraz z pojawieniem się "pierwszej gwiazdki") i śpiewania kolęd.

(źródło: ciekawostki/wigilia-i-boze-narodzenie-tradycje-w-polsce-i-w-innych-krajach)

Halina Orlicka, Jakub Bereta

Święta Bożego Narodzenia w Ukrainie

Prawosławni Ukraińcy świętują Boże Narodzenie w kalendarzu juliańskim – obchodzi się je 7 stycznia. Surowy post zaczyna się 40 dni przed Bożym Narodzeniem, którego ostatni dzień przypada na Wigilię 6 stycznia. 6 stycznia to tzw. **Святвечора** (Wigilia), a następnego dnia, 7 stycznia, rozpoczyna się **Різдво** (Boże Narodzenie). W Wigilię, z pierwszą gwiazdką na niebie, gospodarz wnosi do chaty **дідух** (diduch), przemawiając: “Дідух - до хати, біда - з хати” (“Diduch do chaty, biada z chaty”). Diduch to snop pszenicy lub żyta, symbolizujący urodzaj, którego oczekiwano w nadchodzącym roku. Diduch uosabia również więź z duchami przodków, stąd też jego nazwa (“дід” to po ukraińsku “dziad”). Uważa się, że zmarli krewni razem z całą rodziną biorą udział w **різдвяній вечері** (wieczery wigilijnej). Tradycyjna ukraińska wieczerza wigilijna składa się z dwunastu potraw, wśród których powinny być: **борщ** (barszcz), **риба** (ryba), **гриби** (grzyby), **вареники** (pierogi), **голубці** (gołąbki), **узвар** (kompot z suszonych owoców) oraz **кутя** (kutia). Kutia jest najważniejszym daniem wigilijnym, przygotowuje się ją z kaszy pszennej z dodatkiem maku, miodu, orzechów i rodzynek. Warto też wspomnieć, że przez całą wieczerzę wigilijną na środku stołu pali się **свічка** (świeca). Po wieczery wigilijnej rozpoczyna się kolędowanie. Śpiewa się wtedy charakterystyczne ukraińskie **колядки** (kolędy). U nas przyjęło się stroić choinkę i dawać prezenty w Wigilię. Dla odmiany Ukraińcy robią to 31 grudnia i jest to dla nich równie rodzinny czas, gdy świętują także wejście w Nowy Rok. W Polsce zakorzeniła się postać Świętego Mikołaja, a u naszych wschodnich sąsiadów najczęściej prezenty ma dawać wywodzący się ze wschodnio słowiańskiego folkloru, ale rozpropagowany w czasach ZSRR, Dziadek Mróz, któremu partneruje wnuczka Śnieżynka.

Amelia Susfał

<https://www.kresy.com/ns.swieta-na-Ukrainie>
<https://ukrainski.online/blog/wigilia-i-boze-narodzenie-na-ukrainie>

Pomysły na dekorację świątecznego stołu

To właśnie przy stole najczęściej zasiadamy wraz z rodziną i przyjaciółmi. Pięknie udekorowany stół wprowadzi świąteczny klimat i sprawi, że pomieszczenie od razu nabierze bożonarodzeniowego charakteru. Połyskujące konfetti w kształcie śnieżynek czy papierowe gwiazdki, pięknie ozdobią wigilijny stół, dodając mu unikalnego charakteru...

(mojagwiazdka.pl)

- ✓ Gwiazdki zrobione z drewna, złote lub srebrne, rozsypane np. pomiędzy niektórymi talerzami

- ✓ Kieszonki na sztucze, etui świąteczne

Może dacie się namówić na świąteczny stroik? Własnoręcznie wykonany, na pewno będzie oryginalny. Powodzenia.

Marcelina Surma-Szczerska

Poznajmy się

Drodzy Czytelnicy!

Jestem Marysia Małysa i chodzę do klasy 4c. Należę do zacnego grona szkolnych dziennikarzy i wspólnie z nimi piszę dla Was artykuły do „Copernicusa”. Mam 10 lat. Moją pasją jest rysowanie. Lubię także czytać książki, takie jak: „Akademia Pana Kleksa”, „Tomek Łebski”. Kocham też słuchać muzyki. Moje ulubione utwory to: „Snowman” i „Last Christmas” ze względu na porę roku. W wolnym czasie lubię grać w Roblox, malować, sklejać, ciąć i robić różne artystyczne rzeczy. Ostatnio zaczęłam naukę gry na pianinie. Mieszkam w Andrychowie. Mam starszego brata, który w tym roku kalendarzowym skończył ósmą klasę. Teraz chodzi do liceum.

SPORT

17.10.2023 r. - Finał Igrzysk Dzieci w koszykówce 3X3.
Zostaliśmy mistrzami gminy!

7.11.2023 r. - Finał Igrzysk Dzieci w koszykówce 3X3.
Nasza szkoła została wicemistrzami!

6.11.2023 r. i 8.11.2023 r.- Finał Igrzysk Dzieci i młodzieży w piłce nożnej.
Nasza szkoła zajęła V i VII miejsce!

23.11.2023 r. - finał miejsko-gminny Igrzysk Młodzieży Szkolnej
w Tenisie Stołowym Indywidualnym. Naszą szkołę w kategorii dziewcząt
reprezentowała Majka Kycior z kl.7d, chłopców Emil Wdowik z kl.7b.
Majka zajęła VI miejsce, a Emil IV.

Natalia Płonka

Dział biologiczny

Ptaki zimujące w Polsce:

Sikorka Bogatka: Należy do najpopularniejszych ptaków zimujących w Polsce. Występuje w lasach, parkach i ogrodach, jest jednym z najczęstszych gości w karmniku. Bogatka charakteryzuje się wyjątkowo bogatym repertuarem głosów, zarejestrowano ich ponad 200!

Gil Zwyczajny: Gile występują na terenie całej Polski. Możemy je spotkać w lasach iglastych, mieszanych. Są jednymi z pięknie ubarwionych polskich ptaków z góry są popielate, od spodu zaś czerwono-różowo-pomarańczowe.

Kwiczol: Jest ptakiem stadnym, a jego zimowym przysmak to jarzębina. Latem preferuje bardziej mięsne menu, składające się głównie z bezkręgowców, lubi też owoce. Nazwa *Kwiczol* pochodzi od dźwięku jaki wydaje podczas lotu. Spotkać go można, np. w parku.

Źródło: <https://gardenlove.pl/blog/ptaki-zimujace-polsce-gatunki-mozna-im-pomoc/>

Jak pomagać ptakom w zimie?

Ptaki to wspaniałe zwierzęta. Wiele osób zastanawia się, jak pomagać ptakom w zimowym czasie.

Oto kilka zasad, tak by pomóc, a nie zaszkodzić:

- 1. Lepiej w ogóle nie karmić ptaków, niż robić to źle!*
- 2. Gdy rozpocznie się dokarmianie, należy to robić regularnie, przez całą zimę. Ptaki szybko przyzwyczajają się do takiego źródła pokarmu i dłuższe przerwy w dokarmianiu mogą być dla nich tragiczne.*
- 3. Nie należy karmić ptaków wodnych - kaczek, łysiek, łabędzi i mew poza zimą. Można je karmić w czasie silnych mrozów, kiedy zamarza większość zbiorników wodnych.*
- 4. Wieszając karmnik dla drobnych ptaków, np. sikor, należy pamiętać by nie umieszczać go zbyt blisko gęstych krzewów. Są one dobrą kryjówką dla kotów, które często polują na ptaki.*
- 5. Należy utrzymać czystość w karmniku. Regularnie należy usuwać z niego resztki pokarmu i odchody ptaków.*

źródło: https://pnbt.com.pl/jak_pomagac_ptakom_zima-56,113,55

*Natalia Płonka,
Gabriela Kowalska*

Propozycja na długi i przytulny wieczór zimowy

Być może miałeś kiedyś sytuację, gdy nie czułeś klimatu Świąt Bożego Narodzenia... Jeśli lubisz czytać, mam naprawdę mądrą oraz ciekawą propozycję, która da Ci do myślenia. Książka jest krótka, a także przyjemna w odbiorze.

Dzięki tej książce zrozumiesz, iż:

- Każda decyzja ma swój skutek, który wywołuje zmianę w przyszłości, a przeszłość zostawia ślady, dzięki którym można wiele wnieść do aktualnych przeżyć.
- Popełnianie błędów jest nieodłączną częścią życia. Ważne jest jednak ich naprawianie.
- Ludziom w trudnych sytuacjach należy pomagać, a nie gnębić.
- Chciwość jest złą cechą zamykającą nam oczy na piękno.
- Rodzina, przyjaciele są ważnym elementem wspierającym, więc dobrze utrzymywać z nimi kontakt, bo nas nie zostawią.
- Pisziesz wspomnienia innych na swój temat za życia, które jest szybkie i ulotne, a rzeczy jakie w jego trakcie wykonasz, stworzysz - zostają na wieki.
- Nie zawsze wszystko układa się „jak po maśle” czy „jak w bajce”, jednakże należy nadal pozostać dobrym człowiekiem.

Ów opowiadanie jest znane wszystkim z tytułu, nazwiska autora lub treści utworu.

Wydarzenia mówią o Ebenezerze Scrooge'u (pałał nienawiścią do świąt bożonarodzeniowych).

Tytuł tej ponadczasowej historii to „**Opowieść wigilijna**” Charlesa Dickensa. Zachęcam do lektury.

Książkę wypożyczysz w naszej szkolnej bibliotece.

Gabriela Kowalska

KĄCIK HISTORYCZNY

Święto 11 listopada

Święto 11 listopada zostało wprowadzone do oficjalnego kalendarza świąt państwowych późno, bo pod koniec lat trzydziestych XX w. Data 11 listopada 1918 r. upamiętnia moment przekazania przez Radę Regencyjną pełni władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu. Także tego dnia Niemcy zawarły rozejm z państwami ententy we francuskim Compiègne, który zakończył I wojnę światową. Rocznicę tamtych wydarzeń obchodzono w Polsce co prawda już od 1919 r., niemniej jednak miały one charakter czysto wojskowy. Uległo to zmianie 1926 r. kiedy Piłsudski – pełniący wówczas urząd premiera RP – ustanowił 11 listopada dniem wolnym od pracy w administracji rządowej; kilka lat później stał się także dniem wolnym od nauki. Odtąd w całym kraju odprawiane są nabożeństwa w intencji ojczyzny, organizowane akademie i wieczornice oraz uroczyste parady wojskowe.

<https://mojaniepodlegla.pl/mn/11-xi-w-dokumentach-aip/historia-obchodow-11-li/6613,Historia-obchodow-11-Listopada.html>

Amelia Suszał

Świąteczna kuchnia...

Tradycyjne potrawy i dania wigilijne znane z dzieciństwa, ze świątecznych stołów naszych mam i babć, to dania przede wszystkim postne. Zgodnie z tradycją, powinno ich być dokładnie dwanaście. Barszcz wigilijny, czerwony lub grzybowy. Uszka i pierogi wigilijne z kapustą i grzybami, świąteczna kapusta z grzybami, śledzie, karp smażony i w galarecie. Kutia, łazanki z kapustą i grzybami, żurek oraz inne pyszne dania wigilijne. Pozwólcie, że nie podamy przepisów na wszystkie... ☺

Barszcz wigilijny

- 40 g suszonych borowików
- 1 cebula
- 2 ząbki czosnku
- 3 listki laurowe, 4 ziela angielskie, 10 ziaren pieprzu
- 2 kg czerwonych buraków
- 1/2 korzenia selera
- 1 jabłko (np. szara reneta)
- 3 łyżki octu spirytusowego 10%
- sól morska (około 1/2 łyżki) i świeżo zmielony czarny pieprz (około 1 łyżeczki)
- 3 łyżki cukru
- opcjonalnie: 3 goździki, kawałek kory cynamonu, kawałek gwiazdki anyżu

PRZYGOTOWANIE:

- Do garnka wlać 500 ml wody, wsypać suszone borowiki. Na palniku kuchenki opalić nieobraną cebulę oraz 1 ząbek czosnku.
- Cebulę i czosnek przekroić na pół i dodać do grzybów. Zagotować na umiarkowanym ogniu, następnie zmniejszyć ogień do minimum, przykryć i na minimalnym ogniu gotować przez około 25 minut (wywar ma tylko lekko mrugać a nie mocno się gotować).
- W międzyczasie dodać do wywaru liście laurowe, ziele angielskie i pieprz ziarnisty.
- Buraki i seler umyć, obrać ze skórki, następnie zetrzeć na tarce (na dużych oczkach, jak do surówki) lub posiekać w melakserze. Jabłko razem ze skórką zetrzeć na tarce.
- Starte buraki, seler i jabłko włożyć do dużego garnka (warzyw będzie dość sporo), dodać 2,5 litry wody oraz wywar z grzybami. Przykryć garnek i zagotować na minimalnym ogniu (zagotowanie ma trwać około 20 minut). W międzyczasie dodać goździki, cynamon i anyż jeśli ich używamy.
- Po zagotowaniu trzymać wywar jeszcze na minimalnym ogniu przez około 10 minut. Na koniec dodać ocet i wymieszać. Odstawić z ognia.
- Barszcz odstawić na około godzinę.
- Do barszczu dodać sól (do smaku), pieprz mielony, cukier oraz świeży posiekany ząbek czosnku, znów zostawić na minimum godzinę ale najlepiej do czasu całkowitego ostudzenia.
- Barszcz przecedzić i schować do lodówki. Następnego dnia lub przed podaniem podgrzać, spróbować i w razie potrzeby doprawić solą i pieprzem. (www.kwestiasmaku.com)

Kapusta wigilijna z grzybami

- 50 g suszonych grzybów
  - 800 g kapusty kiszanej
  - 1 marchewka
  - 1 duża cebula
  - 4 łyżki oleju roślinnego
  - 1 łyżka mąki
  - sól, zmielony pieprz, 1 listek laurowy, 2 ziela angielskie
-

PRZYGOTOWANIE:

- Grzyby wypłukać w chłodnej wodzie, włożyć do rondelka, zalać 2 szklankami wody i odstawić do namoczenia na całą noc lub na kilka godzin.
- Wylać wodę z moczenia grzybów, wlać świeżą w ilości 2 szklanek, posolić i gotować przez ok. 20 - 30 minut (do miękkości). Odcedzić zachowując oddzielnie wywar i grzyby. Grzyby pokroić na mniejsze kawałki.
- Kapustę odcisnąć i posiekać, włożyć do garnka i zalać precedzonym wywarem z grzybów. Wlać 2 dodatkowe szklanki płynu (bulionu np. z kostki lub wody), dodać listek laurowy i ziela angielskie i gotować pod przykryciem do miękkości przez ok. 40 - 45 minut.
- Marchewkę obrać, umyć i zetrzeć na tarce o dużych oczkach. Dodać do gotującej się kapusty na 10 minut przed końcem jej gotowania.
- Obrać i posiekać cebulę w drobną kosteczkę. Zesklić na patelni na 2 łyżkach oleju.
- Na patelni rozgrzać pozostałe 2 łyżki oleju, dodać mąkę i podgrzewać mieszając aż zrobi się jasnobrązowa zasmażka.
- Cebulę, zasmażkę i grzyby dodać do ugotowanej kapusty, wymieszać i dokładnie zagotować. Doprawić solą (w razie potrzeby) oraz zmielonym pieprzem.
- Zdjąć z ognia i jeśli kapustę będziemy podawać dopiero w kolejnych dniach, najlepiej zamknąć ją jeszcze gorącą w słoiki. Po ostudzeniu wstawić do lodówki.

www.kwestiasmaku.com

Halina Orlicka, Jakub Bereta

KwestiaSmaku.com

Zielarstwo

Mimo iż zima nie kojarzy nam się z różnorodnością i kwitnieniem roślin, wyróżniamy kilka ziół zbieranych w tym okresie. Oto ich przykłady.

Grudzień i styczeń:

Nazwa zioła:	Msc.	Zastosowanie (użycie):
Korzeń Berberysu	XII	<ul style="list-style-type: none"> walka z przeziębieniem, wsparcie systemu odporności, wspomaga metabolizm regulacja cukru we krwi
Kora Bzu Czarnego	XII	<ul style="list-style-type: none"> wsparcie układu immunologicznego efektywniejsze leczenie nerek i zapobieganie kamieni nerkowych
Szyszkogoda Jałowca	XII, I	<ul style="list-style-type: none"> pobudza wytwarzanie żółci poprawia trawienie działanie bakteriobójcze, odkażające
Ziele Jemioły	XII, I	<ul style="list-style-type: none"> przy nadciśnieniu tętniczym, miażdżycy, problemach ze snem, nerwicy, rozdrażnieniu
Plecha Porostu Islandzkiego	XII, I	<ul style="list-style-type: none"> leczenie chorób płuc, skóry oczu naturalny antybiotyk wspomaga gojenie ran
Pąki Leszczyny	I	<ul style="list-style-type: none"> przy: leczeniu zaburzeniach metabolicznych zatrucia pokarmowego trudno gojących się ranach zapaleniach układu oddechowego

PRZYGOTOWANIE:

Berberys - 2 łyżki zalej wrzątkiem odstaw na 10 minut.

Kora bzu czarnego- 1-2 łyżeczki wsyp do garnuszka zalej szklanką wody zagotuj, kontynuuj na małym ogniu przez 5-10 min. Następnie odczekaj 15 minut do spożycia.

Jałowiec - 0,5 łyżeczki zalej wrzątkiem odstaw na 10 minut.

Jemioła - 2 łyżeczki suszu zalej 0,5 l wrzącej wody i pozostaw do zaparzenia na 30 minut

Porost Islandzki- 2-3 łyżeczki zalej 1,5 szklanki wrzącej wody. Odstaw na 30 minut i przecedź.

Leszczyna- wsyp do szklanki i zalej wrzącą wodą. Odstaw na 20 minut

<https://apteline.pl/encyklopedia-ziol/berberys-zwyczajny-wlasciwosci-lecznicze-dzialanie-zastosowanie>

<https://www.colfarm.pl/pl/poradnik/dla-pacjenta/porost-islandzki-sekret-dobrego-zdrowia-z-polnocy>

https://krotoszyn.poznan.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/niecodzienna-leszczyna

<https://stronazdrowia.pl/masz-dreszcze-i-cos-cie-bierze-ten-napar-postawi-cie-na-nogi-herbatka-z-kwiatow-leszczyny-zmniejszy-kaszel-i-zlagodzi-objawy/ar/c14-16078499>

<https://www.pracowniaziol.pl/kalendarz-zbioru-ziol-leczniczych/>

Gabriela Kowalska

TWÓRCZOŚĆ WŁASNA

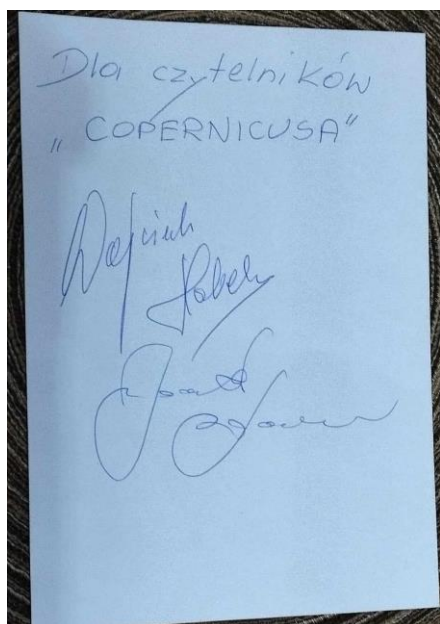
Interaktywny spektakl w „Czwórcie”

„Spektakl opowiada historię teatralnego eksperymentu, w którym biorą udział dwaj aktorzy. Jeden wciela się w rolę teatralnego pracownika pionu technicznego (a dokładnie – sprzątającego), jednocześnie pasjonata teatru i literatury, który marzy, aby kiedyś wystąpić na scenie, zaś drugi to aktor wezwany na próbę do Teatru - niespodziewanie, bez podania przyczyny, z nadzieją na ciekawą propozycję zagrania interesującej roli. Spotkanie owocuje zabawnym dialogiem i jest okazją do omówienia rodzajów i gatunków literackich, tym bardziej, że jeden z uczestników teatralnego eksperymentu jest prawdziwym kolekcjonerem tekstów literackich: „Czy to jest epika, liryka czy dramat... Bo ja literaturę kocham!” - jak szczerze wyznaje. Rodzaje i gatunki literackie są ilustrowane tekstami omawianymi w programie szkolnym.

Do wzięcia udziału w eksperymencie zostają zaproszeni nasi widzowie, obsadzeni w krótkich etiudach teatralnych, tym samym stając się częścią eksperymentu. Spektakl kończy quiz, w którym trzeba wykazać się uwagą i wiedzą pozyskaną podczas spektaklu.”

Tak do udziału zachęcali krakowscy aktorzy – Jacek Lecznar i Wojciech Habela. Ich program został pomyślany jako uzupełnienie wiedzy z j. polskiego dla klas IV – VIII. Była świetna zabawa, sporo nauki oraz możliwość sprawdzenia swoich umiejętności aktorskich.

Jesteśmy umówieni za rok!

Zagadki miesiąca

Na czym to polega? W każdym numerze szkolnej gazetki będą podchwytliwe, bądź wymagające myślenia, zagadki. Czy uda Ci się je rozwiązać?

Zagadka miesiąca:

Dwóch graczy grało w szachy. Każdy z nich grał trzy partie i wygrał trzy razy. Jak to możliwe?

Jagoda Wrona

Odpowiedź znajduje się na ostatniej stronie „Copernicusa” ☺

Historia świątecznej pocztówki...

Pierwsze drukowane kartki świąteczne powstały w 1843 r. w Anglii. Pocztówkami nazywamy je od roku 1900. Słowo to wprowadził do naszego języka Henryk Sienkiewicz. Sir Henry zamawia tysiąc kartek Sir Henry Cole (1808-1882), pierwszy dyrektor Muzeum Wiktorii i Alberta w Londynie, miał bardzo wielu znajomych. Wypisywanie listów ze świątecznymi życzeniami zajmowało mu mnóstwo czasu. W 1843 roku, przed Bożym Narodzeniem, wpadł na świetny pomysł. Postanowił zamówić u znajomego malarza rysunek z wypisanymi życzeniami, a następnie powielić go w drukarni i rozesłać do znajomych. Rysunek, przedstawiający rodzinę wznoszącą toast, wykonał artysta z Londynu, John Calcott Horsley (1817–1903). Cole kazał wydrukować tysiąc egzemplarzy, zapewniając sobie zapas na następne lata.

źródło: liturgia.wiara.pl)

Pierwsze kartki były wysyłane jak listy, w kopertach. Popularność zdobywały dość powoli. Prawdziwą rewolucją w ich historii było dopiero wprowadzenie kart pocztowych, nie wymagających koperty. Adres umieszczano bezpośrednio na karcie. Spowodowało to szybkie rozpowszechnienie się tej formy składania życzeń świątecznych.

(źródło: liturgia.wiara.pl)

Początkowo karty pocztowe funkcjonowały jedynie w obiegu lokalnym, dopiero od 1 lipca 1875 roku dopuszczono je do obiegu międzynarodowego. Od tej pory nastąpił szybki rozwój korespondencji pocztówkowej. Według "Kuriera Warszawskiego" z 1881 roku, w Europie, w samym tylko 1879 roku rozesłano 350 milionów kart pocztowych. Dużą część z nich stanowiły pocztówki świąteczne.

W 1875 roku kartki świąteczne pojawiły się poza Europą. Pierwsza amerykańska kartka bożonarodzeniowa zaprojektowana została w Bostonie, przez Louisa Pranga (1824–1909), litografa pochodzenia niemieckiego, urodzonego we... Wrocławiu. Artysta nie dość, że ją wydrukował, to jeszcze przeprowadził pomysłówą i, co najważniejsze, skuteczną kampanię reklamową, ogłaszając pierwszy otwarty konkurs na świąteczny motyw zdobniczy.

(źródło: liturgia.wiara.pl)

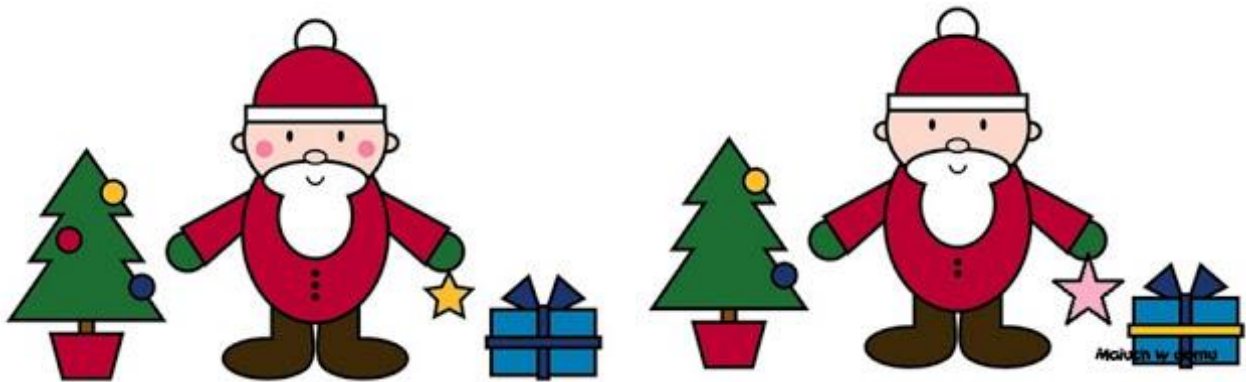
W 1900 roku w Warszawie ogłoszono konkurs na nazwę karty pocztowej w języku polskim. Jury, składające się z członków redakcji "Słownika Języka Polskiego", rozpatrywało pięć propozycji: "liścik", "listówka", "otwartka", "pisanka" i "pocztówka". Ta ostatnia nazwa została zgłoszona przez Henryka Sienkiewicza. Wybrano właśnie "pocztówkę". (źródło: liturgia.wiara.pl)

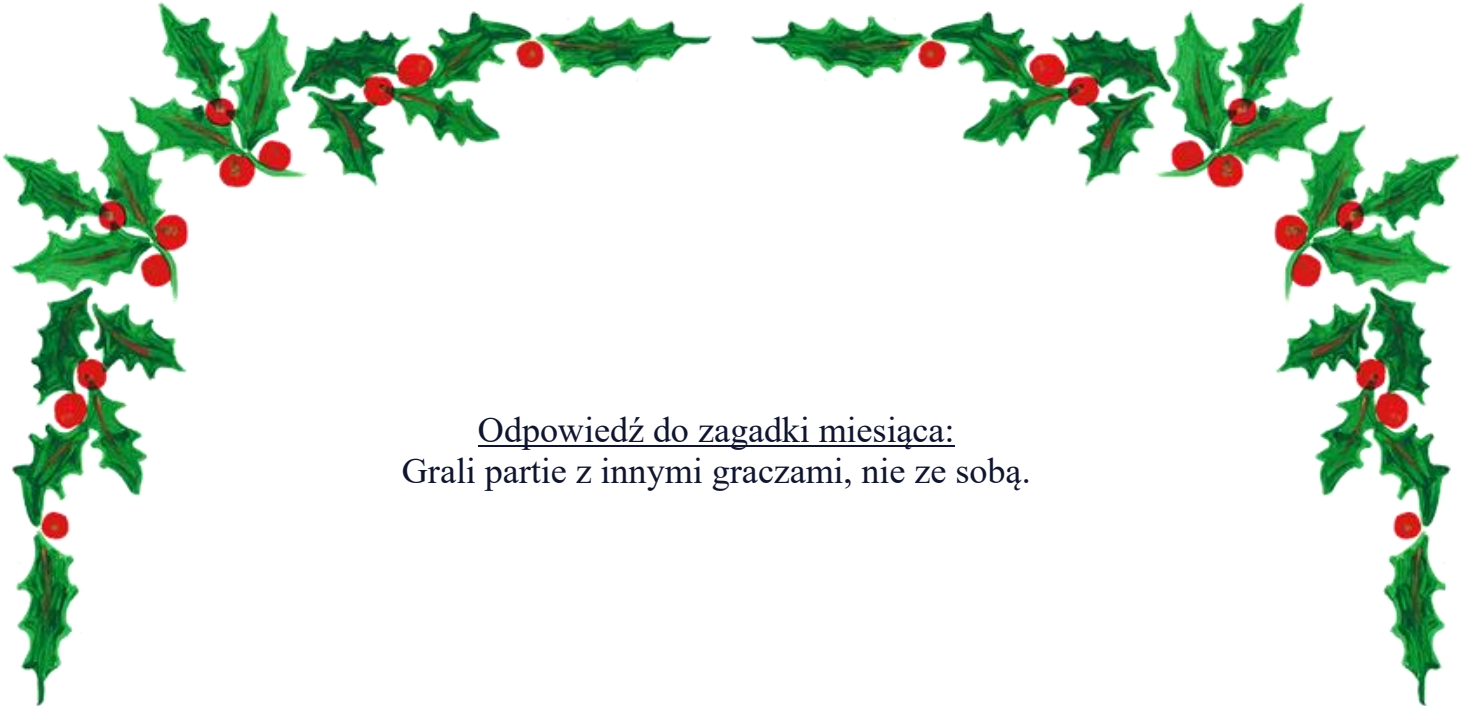
Jak to dzisiaj wygląda z pocztówkami? Kto z Was wysłał kartkę z życzeniami do bliskich?!

ZNAJDŹ PO PIĘĆ RÓŻNIC

Odpowiedź do zagadki miesiąca:
Grali partie z innymi graczami, nie ze sobą.

Skład redakcji:

Redaktor naczelna: Amelia Suszał

Dziennikarze: Jakub Bereta, Amelia Graca, Gabriela Kowalska, Maria Małyśa, Halina Orlicka, Natalia Płonka, Marcelina Surma - Szczerska, Jagoda Wrona

Opieka redakcyjna: p. Marta Paczyńska, p. Bożena Błasiak

Adres redakcji:

Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Mikołaja Kopernika w Andrychowie,
ul. Włókniarzy 10a

Adres e-mail: copernicus.gazetkaSP4@gmail.com

